

[illegible]

Munirove skulpture

Milan Bešlić

Već je rečeno za Munira Vejzovića da je umjetnik nedvojbene reputacije na suvremenoj hrvatskoj likovnoj sceni te, jednako tako, da se recepcija njegova djela mjeri iznimno velikim odjekom u našoj kulturi, a o čemu, dakako, najbolje govore brojne činjenice. Prva među njima iščitava se u sagledavanju prijedena puta na retrospektivnoj izložbi u Klovićevim dvorima 2005. godine kada su kritički precizirane likovne mijene u kontekstu cjelokupnog stvaralaštva propitale kroz morfološke matrice inventivne stilske varijacije u prepoznatljivoj i respektabilnoj autorskoj izražajnosti. Na osobit način ovu tvrdnju potkrepljuje i činjenica što je njegovo djelo već ukoričeno, i to u više knjiga koje potpisuju ugledna pera i vrsni znalci Munirova golemog opusa. Pa, kad i ovom prigodom podsjećamo na te poznate činjenice, tada, naime, tek nastojimo još jednom naglasiti tu izdvoenu Vejzovicevu poziciju u suvremenom kontekstu čija se vrijednost, međutim, ne otkriva samo u ovim spomenutim činjenicama, već nadasve, u heterogenoj strukturi djela i njegovim poetskim inačicama specifične likovne sugestivnosti.

A te poetske inačice, kako naime, još možemo kazati za tu bujnu razgranatost djela u različitim likovnim tehnikama, tj. u crtežu, grafici i slikarstvu i u zadnjem desetljeću, i u kiparstvu, nisu se množile tako što su crpile snagu iz različitih izvora, već iz jednog, i očito je, neiscrpnog izvora Munirove imaginacije.

Stoga je njegov kiparski iskorak u prostor siguran i čvrst jer je utemeljen na djelu iz kojega je i izrastao u trodimenzionalnu formu izraženu sada drugačijim, primarno kiparskim postupkom i, dakako, u drugim materijalima i novim sredstvima.

Gotovo bismo mogli reći da je u Munirovom dosadašnjem stvaralaštvu impliciran i proces njegovog kiparskog sazrijevanja, i to kao onaj čimbenik koji potvrđuje kontinuitet interesa za otkrivanjem istih tema u drugom likovnom mediju. Zato se i već spominjana utemeljenost Munirovih kiparskih formi u vlastitom djelu prepoznaje kao nastavljanje dosadašnjeg iskustva i shodno tome njegovo logično naslanjanje, dakako, sada u posve novom kreativnom činu kojim produbljuje svoj likovni izraz.

Na ovim činjenicama i možemo slijediti tu razvojnu crtu njegova kiparstva u dva osnovna smjera koja se morfološki, pa i stilski razlikuje, ali se ne potiru, već naprotiv, nadopunjavaju u bliskom kiparskom postupku. Onaj prvi referira u brojnim varijacijama na svoje čvrsto organsko ishodište, a u njemu Munir nije nalazio sigurna uporišta samo kako kipar, već i kao slikar, te napose, kao crtač i grafičar. Naravno da ovdje govorimo o tijelu žene opserviranim u brojnim plošnim, dvodimenzionalnim inačicama koje sada oblikuje nedvojbenom kiparskom vještinom u trodimenzionalnoj formi. Tako je, primjerice, "Zagrljaj" iz 1999. godine među prvim skulpturama iz tog ciklusa kojom znalački inaugurira svoju smjelu kiparsku formu i otvara stvaralački prostor novim likovnim vrijednostima što će ih vješt看 modeliranjem koncipirati i u drugim djelima i materijalima: u bronci, gipsu... i dr. "Prignuti akt" (2003.), "Žena s janjetom", (2004.) "Portret žene", (2007.), "Judita", (2009.)

U onom pak drugom smjeru koji je također odredio njegov kiparski izraz Munir je stvarao djela i u drugim materijalima kao i na drugacijoj estetskoj "podlozi". Gdje se organski poticaji gube, a redukcija narativnih elementa radikalnija i tek asocijativno dodiruje predložak.

Ova radikalizacija deskriptivnih sastavnica, rekli bismo, "udaljava" formu od organskog ishodišta i ucvršćuju njezinu ludičku komponentu u strukturi poantirajući je kao gradbenu okosnicu skulpture. Te ćemo značajke primijetiti već na djelima datiranim u 2000. godinu "Judita III" i dakako, u onima kasnijim stvaranim kroz prošlo desetljeće; "Glava II" (2005.),

"Don Kihot" (2006.), "Ptica" (2007.), te kasnije u djelu "Žar ptica" datiranom u 2009. godini. Ovo djelo snažne ekspresivnosti rastvara se oštricama ploha i siljastim rubovima u prostoru emanirajući energijom tragizma i apokaliptičnosti. A upravo ludički naboji s kojima je i oblikovana ta dramaturgija straha i zlokobne napetosti pokreću silnice forme u tamni bezdan mitskog kaosa, u destrukciju, u inkarnaciju sveprisutnog zla materijaliziranog u stvarnosti kiparevog izraza čija se poetika boli i patnje, smrti i krika modelira rezanjem i varenjem elemenata hladnog i sivocrnog željeza.

U obje ove inačice Munir Vejzović stvara kiparske forme znalacki koristeći različite materijale: vječnu bronzu i trošni gips, čvrsto željezo i krhko drvo, špagu, žicu, karton, boju...

No, nadasve, on se ovim zrelim formama potvrđuje kao legitimni baštinik moderne i suvremene tradicije otvarajući stvaralački prostor njezinoj vitalnosti i svojem kiparskom izrazu.

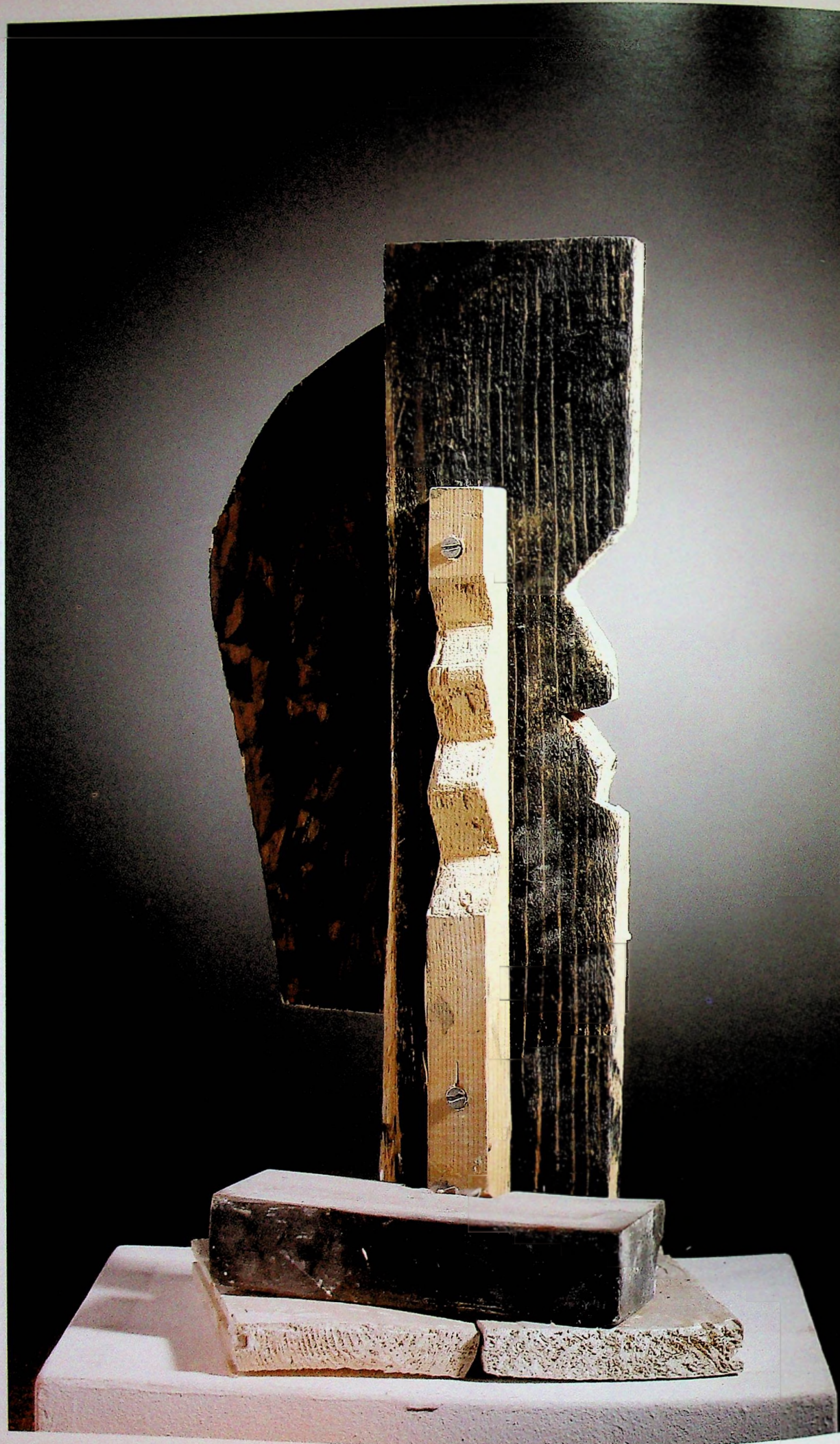
Glava II, 2009.
vareni lim,
vis. 52 x 43 cm

Glava, 2002.
drvo,
vis. 47 x 32 cm

4

Glava III, 2009.
vareno željezo,
vis. 47 x 30 cm

Munir kao kipar

Tonko Maroević

Nećemo ni pomisliti da se Munir Vejzović zasitio slikarstva, da mu je dosta izražavanja u plošnim medijima gdje se dokazao brojnim uljima, crtežima, monotipijama, grafikama - i to u gotovo svim mogućim tehnikama i sredstvima. Jednostavno, kao što je znao prelaziti s papira na ulje, s akvarela na pastel, s bakrene ploče na karton, tako je u jednom času posegnuo za gipsom, pa za drvom, konačno i za željezom, da ne govorimo kako je dio svojih modeliranih oblika uspio prenijeti i u broncu (koju je potom patinirao, a povremeno i bojom obogatio).

Kiparsko djelovanje Munira Vejzovića uglavnom se poklapa s izbijanjem novoga milenija, a svakako s razdobljem nakon što je prešao pola stoljeća svojega životnog vijeka. Pretjerano bi bilo kazati kako je skulptura nužno plod zrelosti, no svakako su se trebali steci stanoviti uvjeti da se školovani slikar upusti u pustolovinu drugačijega likovnog jezika. Zagledan u velike europske, posebno francuske uzore, naš umjetnik nije mogao ne zamijetiti kako su se brojni od milih mu vještaka kista jednako smjelo odavali trodimenzionalnim kušnjama: od Degasa do Matissea, od Deraina do Picassa.

Kroz nepuno desetljeće kiparskoga rada Munir Vejzović se uspio okušati u mnogim i različitim kiparskim postupcima. Logično je pomisliti da slikaru hedonističkih ugodaja odgovara čvrsti volumen, pa su se najraniji kipovi pretežno manifestirali kao otjelotvorenja njegovih naslikanih bujnih ženskih likova (*Mali torzo*, 2000., *Ležeći akt*, 2001., *Meta-morfoza*, 2003., *Sjedeća žena*, 2005.). Tu bi spadali i kumulativni radovi, dvojni likovi kao što su *Zagrljaj I*, 1999. i *Zagrljaj II*, 2000., *Žena s janjetom*, 2005., i *Kentaur*, 2005.). A i reljefi iz te prve skulptorske faze posvjedočuju istu tendenciju sugeriranja obline i mase (*Žena pri toaleti*, 2001. i *Bacchanal*, 2009.). Nekoliko portretnih (uključujući autoportretni) trodimenzionalnih konkretizacija iskazuje identičnu sklonost prema zaobljenoj, sočnoj modelaciji.

Na prvi pogled može nas začuditi Munirova otvorenost i prema nevoluminoznim rješenjima, dapače kipovima kod kojih je i figurativna asocijacija svedena na dvosmislenu granicu. U taj antipodni pol kiparskog izraza ušao je jamačno preko razigranih crtačkih svojstava. Kao da se bogata linearnost "prelila" u stvarne niti konopčića i drvenih štapića sklapajući se u kompoziciju *"Don Quijote"*, 2006., napetu nad prazninom okolnog prostora.

Naše čuđenje će se smanjiti kad ugledamo *Glavu*, 2005., konstrukciju od dva crna kartona naglašenih obrisa, što dijalogiziraju svojim zaobljenim i ortogonalnim formama, zaokružujući cjelinu plodnog napona.

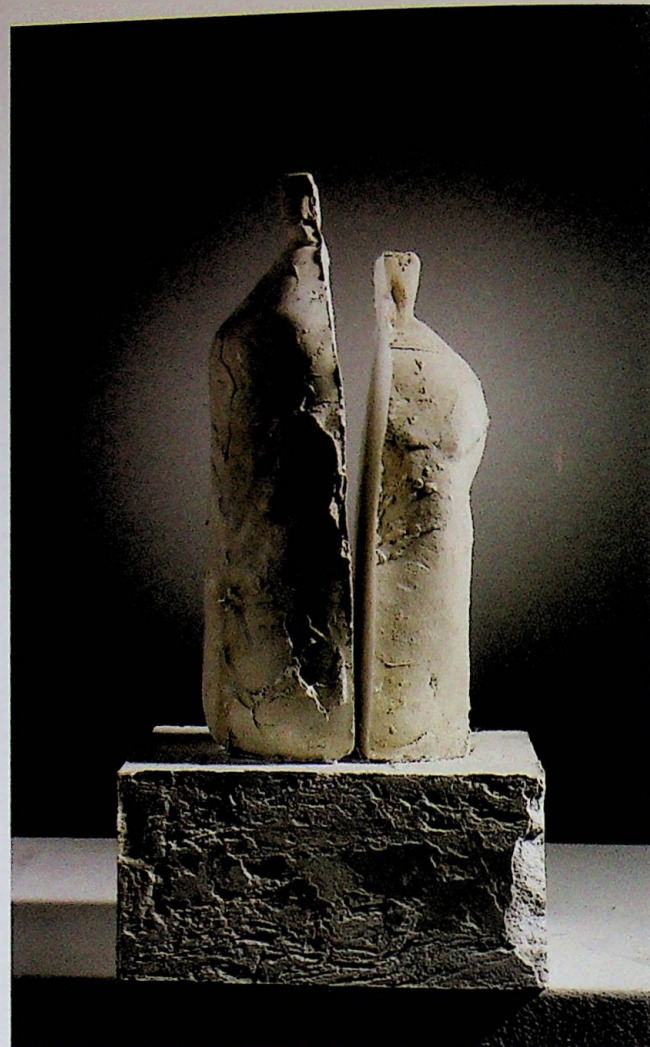
Munirov ostentativni "pikasizam" (trajna zahvalnost za izazov proširenja zbilje) očituje se na nekoliko ostvarenja u drvu, radenih stiliziranim, kubiziranim elementima, složenima kolažno ili asamblažno u antropomorfne nakupine (*Glava*, 2003., *Judita*, 2001.) i željezna *Glava* iz 2009. (sa zavarenom žlicom sa strane), pruža pogled prema Picassovoj *Čaši apsinta*, dok *Poetika flaše* iz 2005. ponizno komunicira s Boccionijevim *Razvojem flaše u prostoru*. Ali eruditsko namigivanje precima ne priječi ga da se potom gotovo ekstatično odade grozdolikoj strukturi *Ptice* (bronca, 2009.) ili na prozračnoj perforaciji melodičnih kontura *Žar ptice*, (željezo, 2009.). Možda najizrazitiju svojstvenost postići će u opsesivnom motivu *Judite*, kojoj se 2009. opetovano obraća, jednom u gipsano-brončanoj varijanti s grotesknim "citatom" klasike (Holofernove glave iz grčko-rimskog inventara), a drugi put u inačici od željeza, koja pak dijelom replicira (dakako, i dinamizira) vlastitu kartonsku *Glavu* (2005.).

Iskazujući raspone svojih kiparskih zanimanja i potencijale svojih oblikovnih talenta, Munir Vejzović se dosad jamačno nije zasitio ni kiparstva. Nedvojbeno će njegov daljnji rad "slalomski" prolaziti i kroz vrata boje i između stupova opipljivih tvari. Naš je zadatak podržati njegovu pluralnu orijentaciju, a zadovoljstvo prepoznati kako i u svojem novom mediju ima i umije što reći.

7

Judita, 2009.
bronca,
vis. 115 x 50 cm

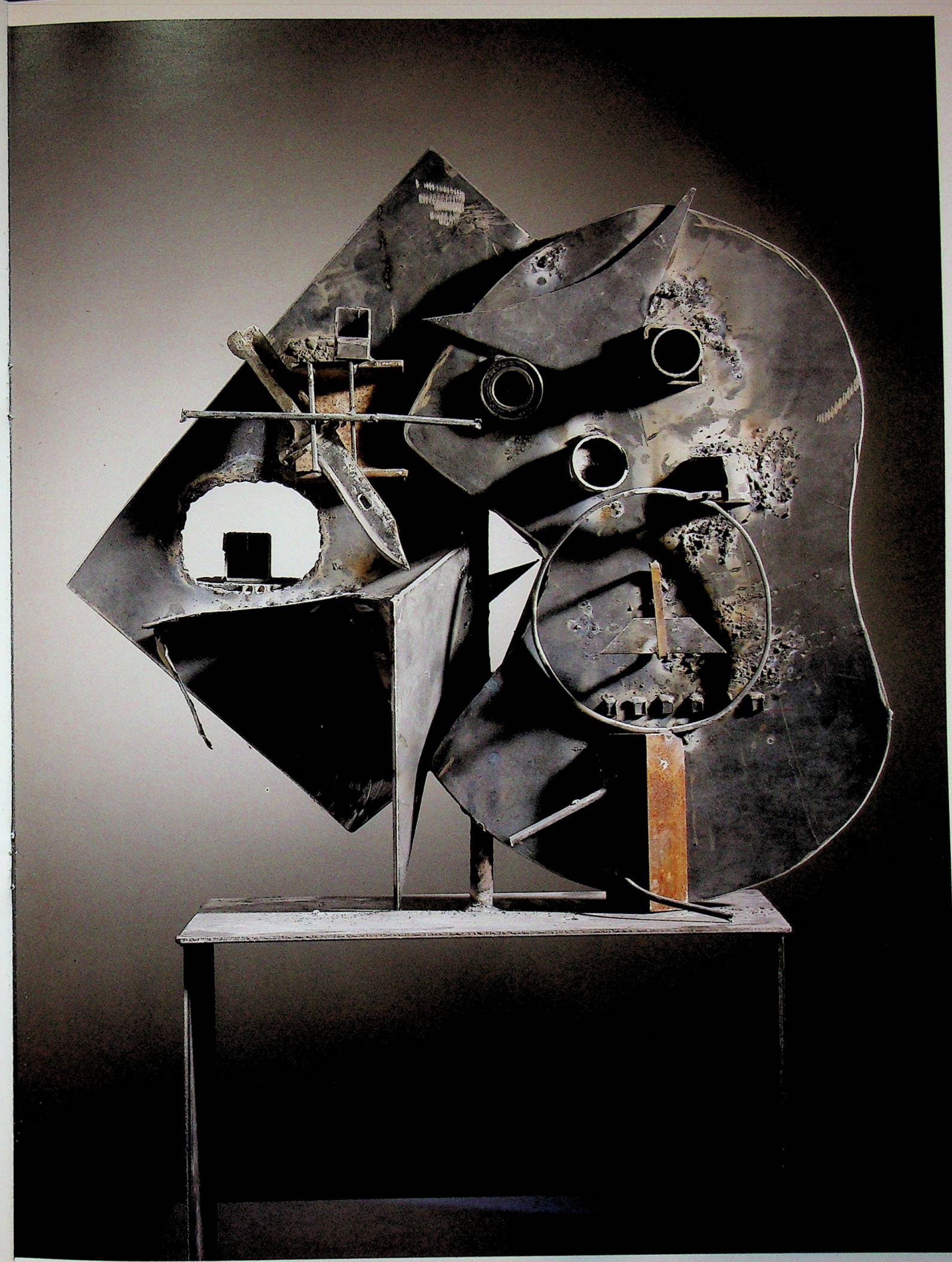
Poetika flaše, 2005.
gips,
vis. 30 x 16 cm

8

Ptica, 2007.
gips, metal,
vis. 60 x 45 cm

>

Judita III, 2009.
vareno željezo,
vis. 68 x 50 cm

Žar ptica. 2009.
bronca,
vis.206 x 126 cm

Životopis

Munir Vejzović rođen je 29. siječnja 1945. u Doboju, Bosna i Hercegovina. Školu primijenjene umjetnosti završio je 1965. godine u Sarajevu. Na akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu diplomirao je u klasi prof. Antuna Mezdžića 1970. godine. Iznimno plodan, ali i svestran umjetnik, Vejzović je ostvario značajne opuse kao slikar, grafičar, crtač i kipar.

Tiskao je grafičke mape, a o njegovu stvaralaštvu objavljene su monografske knjige:

1988. „Himba-Imposture“, bibliofilska mapa: Munir Vejzović i Dražen Katunarić, izdanje Zbirke Biškupić, Zagreb
Josip Depolo: Munir Vejzović, monografija u biblioteci PRIZMA koju je uređivao Božo Biškupić; Nakladnik: Grafički zavod Hrvatske, Zagreb
1994. Hommage à Zagreb i Ljubljana, grafička mapa, Galerija Fortezza, Zagreb
1999. Josip Depolo, Luko Paljetak: Munir Vejzović, monografija; Urednice: Miroslava Vučić, Dubravka Rakoci; Nakladnik: Školska Knjiga, Zagreb
2000. Munir-Arsen, „Tvoje tijelo moja kuća“, Grafičko-pjesnička mapa, Galerija Canvas, Zagreb
2003. Munir-Luko Paljetak, „Bacchanal“, Grafičko-pjesnička mapa, Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb
2009. Tonko Maroević, Biserka Rauter-Plančić: Munir Vejzović, Monografija; Urednica: Biserka Rauter-Plančić, Nakladnik: Art Magazin Kontura, d.o.o.Zagreb, Klovićevi dvori, Zagreb

Munir Vejzović i Mladen Hećimović, rad na skulpturi *Žar ptica*.

Nagrade i priznanja

1970. Nagrada za slikarstvo Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu
1994. Nagrada Konex za grafiku, Zagreb
1996. Odličje Reda Danice Hrvatske s likom Marka Marulića, Zagreb
2008. Nagrada Vladimir Nazor za 2007. godinu iz područja slikarstva.

Samostalne izložbe

Izlagao je na brojnim samostalnim izložbama u zemlji i inozemstvu među kojima izdvajamo:

1974. Zagreb, Knjižnica Medveščak
1977. Zagreb, Galerija „Josip Račić“
1979. Zagreb, Galerija „Josip Račić“

1982. Zagreb, Galerija „Josip Račić“
1983. New York, Gallery Martin/Mollinary Zagreb, Galerija „Ulrich“, Beč, Galerie Prinzhorn
1986. Zagreb, Galerija „Josip Račić“
1987. Dortmund, Auslandsinstitut
1988. Zagreb, Salon Schira
1990. Zagreb, Galerija Kaptol
1991. Doboju, Galerija Tiziano
1992. Velika Gorica, Galerija Galženica
1993. Osijek, Gradska i sveučilišna knjižnica Dubrovnik, Galerija Studio 57
1994. Zagreb, Galerija Fortezza
1997. Split, Galerija Kula
1998. Novalja, Galerija Kunkera
1999. Istanbul, Galerija Istanbul Menkul Kıymetler, BORSASY
1999. Ankara, Moderna Galerija
2002. Rijeka, Mali salon Moderne galerije Zagreb, Galerija Canvas
2003. Zagreb, Galerija AGM Art Point Centar Dubrovnik, Art galerija Cimić
2004. Pariz, Galerie Brun l'eglise Pariz, Centre L' Entrepot
2005. Milano, Galeria Antonio Baldo Assicurazioni Zagreb, Galerija Klovićevi dvori (retrospektivna izložba)
2006. Rim, Veleposlanstvo RH Frascati, Scuderie Alodlobrandini, IL LAZIO TRA EUROPA E MEDITERRANEO
2007. Split, Palača Milesi Galerija Kula
2009. Zagreb, Institut Français de Zagreb

Izlagao je i na brojnim skupnim tematskim i problemskim izložbama u zemlji u inozemstvu.

Djela mu se nalaze u muzejima, galerijama i privatnim zbirkama.

Popis izloženih djela

1. Kentaur, bronca, vis. 27 x 9,5 x 15,5 cm, 2004. g.
2. Bacchanal, bronca, vis. 19 x 30 cm, 2009. g.
3. Glava, karton, vis. 60 x 40 cm, 2004. g.
4. Autoportret, bronca, vis. 44 x 24 cm, 2004. g.
5. Glava, drvo, vis. 47 x 32, 2002. g.
6. Zagrljaj, bronca, vis. 19 cm, 1999. g.
7. Poetika flaše, gips, vis. 30 x 16 cm, 2005. g.
8. Prignuti akt, gips, vis. 26 x 23 x 24 cm, 2003. g.
9. Naslonjena žena, bronca, vis. 44 x 24 cm, 2005. g.
10. Žena pri toaleti, gips, vis. 53 x 34, 2001.
11. Poluakt, bronca, vis. 28 x 16 x 15,5 cm, 2005. g.
12. Žena s janjetom, bronca, vis. 28 x 18 x 14 cm, 2004. g.
13. Judita, drvo, vis. 176 x 82 cm, 2000. g.
14. Glava II, vareni lim, vis. 52 x 43 cm, 2009. g.
15. Ptica, gips, metal, vis. 60 x 45 cm, 2007. g.
16. Žar ptica, bronca, vis. 206 x 126 cm, 2009. g.
17. Glava III, vareno željezo, vis. 47 x 30 cm, 2009. g.
18. Ptica, vareno željezo, vis. 206 x 126 cm, 2009. g.
19. Judita, bronca, vis. 115 x 50 cm, 2009. g.
20. Crveni akt, gips, vis. 32 x 18 x 18 cm, 2006. g.
21. Judita III, vareno željezo, vis. 68 x 50 cm, 2009. g.
22. Don Quijote, drvo, gips, karton, vis. 40 x 44 cm, 2006. g.
23. Akt, bronca, vis. 156 x 45 x 32 cm, 2005. g.
24. Judita III, drvo, gips, pleksiglas, vis. 180 x 80 x 59 cm, 2000. g.

Galerija Forum, Zagreb, Teslina 16, tel. 01 48 10 710

Izdavač / Publisher: **Kulturno informativni centar, Zagreb, Preradovićeve 5, tel. 01 48 10 714, e-mail: kic@kic.hr, www.kic.hr**, Za izdavača
/ For the Publisher: **Goran Pavletić**, Urednik kataloga / Editor: **Milan Bešlić**, Savjet galerije / Gallery Council: **Stanko Jančić, Igor Zidić, Milan**
Bešlić, Ante Kuduz, Eugen Kokot, Andrej Smrekar, Dominique Narran, Likovni postav izložbe / Exhibition set-up: **Milan Bešlić**, Tehnički
postav / Technical set-up: **Josip Jurendić**, Fotografija / Photography: **Goran Vranić**, Oblikovanje / Layout: **ArtDizajn, Zagreb**, Lektor / Proof-reader:
Helena Antić, Tisak / Printed by: **Šolta, Zagreb**, Naklada / Print run: 150, Zagreb, prosinac 2009. Izložba je ostvarena sredstvima Gradskog ureda
za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba